

การเลือกใช้เมล็ดไม้เพื่อการปลูกป่าเศรษฐกิจ

การปลูกป่าเพื่อเศรษฐกิจเป็นการลงทุนระยะยาวกว่าจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ จึงต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ การเลือกกล้าไม้ที่มีคุณภาพดีทั้งทางด้านสายพันธุ์และสรีระวิทยา และเหมาะสมกับพื้นที่ปลูก (Genotype-Site matching) เท่ากับประสบความสำเร็จไปแล้วกว่าครึ่ง ดังนั้น ผู้ทำการปลูกป่าจึงควรให้ความสนใจกับเมล็ดไม้หรือกล้าไม้เป็นอันดับแรก

แหล่งเมล็ดไม้ที่ควรหลีกเลี่ยง

1. แหล่งเมล็ดไม้จากสวนป่าที่ไม่ทราบประวัติที่มา ซึ่งเมล็ดไม้ที่ใช้ปลูกสวนป่าอาจมาจากแม่ไม้เดียวกันหรือเป็นหมู่ไม้ในสายพันธุ์เดียวกัน (Family or Related families)
2. แหล่งเมล็ดไม้จากสวนป่าที่มาจาก Clone (กล้าไม้ที่ได้จากการขยายพันธุ์โดยไม่อาศัยเพศจากต้นแม่เดียวกัน เช่น การปักชำ หรือ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ) เพียง 1 หรือ 2 Clones ซึ่งทำให้เกิดการผสมพันธุ์ในสายพันธุ์เดียวกัน (Inbreeding)
3. แหล่งเมล็ดไม้จากต้นแม่ที่อยู่โดดเดี่ยวหรือเพียง 2-3 ต้น

ผลของการผสมพันธุ์ของแม่ไม้ในสายพันธุ์เดียวกัน

1. คุณภาพทางพันธุกรรมมีแนวโน้มต่ำลง ซึ่งมีผลต่อสุขภาพและผลผลิตของต้นไม้
2. ฐานพันธุกรรมแคบ (Narrow genetic base) ทำให้เสี่ยงต่อการทำลายของ โรคและแมลง หรือความทนทานต่อธรรมชาติที่รุนแรงไม่เหมาะสม (adverse)
3. การเกิดความผิดปกติทางพันธุกรรม เช่น กล้าไม้เกิดความผิดปกติ (abnormal)

ความสับสนเกี่ยวกับคุณภาพเมล็ด

(Some Misconceptions about Seed Quality)

1. เมล็ดจากสวนผลิตดีกว่าแหล่งอื่น **จริงหรือ?**

ข้อควรคิด : เพื่อให้ได้ผลผลิตเมล็ดที่มีคุณภาพสูง สวนผลิตเมล็ดพันธุ์จะต้องอยู่ห่างจากหมู่ไม้ที่มีลักษณะทราม และต้องได้รับการปรับปรุงพันธุ์โดยการทดสอบและคัดเลือกทางสายพันธุ์แล้ว

2. เมล็ดที่ผ่านการปรับปรุงพันธุ์แล้วดีกว่า **-จริงหรือ?**

ข้อควรคิด : พันธุกรรมและพื้นที่ปลูกเป็นปัจจัยพื้นฐาน ควรเลือกเมล็ดที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกก่อน ถ้าเป็นเมล็ดที่ปรับปรุงพันธุ์แล้วและเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจะดียิ่งขึ้น

3. เมล็ดจากต่างถิ่นหรือต่างประเทศดีกว่าเมล็ดในท้องถิ่น -- **จริงหรือ?**

ข้อควรคิด : เมล็ดจากต่างถิ่นอาจมาจากแหล่งที่ไม่ดี อย่างไรก็ตามก็ควรมีเอกสารรับรองคุณภาพของเมล็ดมาด้วย

4. เมล็ดท้องถิ่นดีกว่าเมล็ดไม้จากถิ่นอื่น - **จริงหรือ?**

ข้อควรคิด : เมล็ดจากแหล่งในท้องถิ่นอาจมาจากแหล่งที่ถูกบุกรุกทำลายทำให้ต้นพ่อแม่ที่เหลืออยู่มีลักษณะทราม รวมทั้งการผสมกันเอง (Inbreeding) จึงมีพันธุกรรมเสื่อมลง ซึ่งอาจมีผลเสียต่อการปรับตัวเข้ากับท้องถิ่น

5. ก้ามไม้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อดีกว่าการเพาะเมล็ด -- **จริงหรือ?**

ข้อควรคิด : การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเป็นเพียงวิธี การขยายพันธุ์หรือการผลิตก้ามไม้เท่านั้น ก้ามไม้จากสายพันธุ์ที่ผ่านการปรับปรุงพันธุ์และทดสอบแล้วจึงจะถือว่ามีคุณภาพดี

6. เมล็ดและก้ามไม้ผลิตโดยเทคโนโลยีขั้นสูงดีกว่า -- **จริงหรือ?**

ข้อควรคิด : การจัดหาเมล็ดไม้และการเพาะเลี้ยงก้ามไม้ด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงไม่ได้ช่วยปรับปรุงคุณภาพทางพันธุกรรม

ดังนั้น **ควรไตร่ตรองให้ดีก่อนตัดสินใจ**

เมล็ดคุณภาพดีหาได้ที่ไหน ?

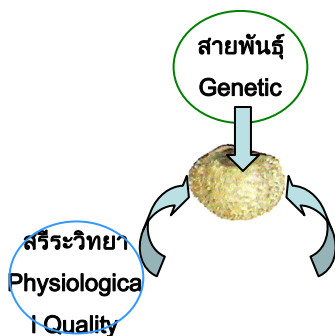

งานวิจัยและจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้ป่า กรมป่าไม้ ได้พัฒนาแหล่งเมล็ดไม้มาอย่างต่อเนื่อง จึงมีแหล่งเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าชนิดต่างๆ ตามชั้นคุณภาพอยู่ทั่วประเทศ และทำการจัดเก็บเมล็ดไม้จากแหล่งที่พัฒนาแล้วตามหลักวิชาการ โดยมีศูนย์เมล็ดไม้ภาค และหน่วยจัดเก็บเมล็ดไม้ที่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่มีประสบการณ์เป็นผู้ดำเนินการ มีข้อมูลของเมล็ดไม้อย่างถูกต้อง รวมทั้งสามารถให้คำแนะนำผู้ใช้เมล็ดได้

ดังนั้น ในการจัดหาเมล็ดไม้เพื่อการปลูกป่า เพื่อเศรษฐกิจ จึงควรจะทราบข้อมูลพื้นฐานของเมล็ด ดังนี้

1. แหล่งเมล็ดและชนิดของแหล่ง
2. การทดสอบคุณภาพ
3. มีใบรับรองแหล่ง

ข้อพิจารณาการ

เหมาะสมกับที่
ปลูก

งานวิจัยและจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้ป่า

สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

61 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทรศัพท์ : 0 2561 4292-3 ต่อ 5429, 5430

เมล็ดพันธุ์ไม้ป่า

โทรศัพท์ : 0 2940 7396

E-mail : RFDseed@gmail.com

ศูนย์นวัตกรรมวิจัยภาคเหนือ

ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์/โทรสาร 0 5322 2472

E-mail : centernorth_cmi@hotmail.com

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคเหนือ

ตำบลบ้านหวด อำเภอองาว จังหวัดลำปาง 52110

โทรศัพท์ : 08 7192 1108

E-mail : Maegar08@yahoo.com

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคกลาง

อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี 18180

โทรศัพท์ : 0 3634 1305

โทรสาร : 0 3634 1895

E-mail : cfsc_rfd@hotmail.com

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บ้านโนนสมบูรณ์ 2

อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น 40110

โทรศัพท์ : 08 1544 0718

E-mail : suchad2010@hotmail.com

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ภาคใต้

ตำบลฉลุง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

โทรศัพท์ : 08 9876 5967

E-mail : Somboon_46@hotmail.com